

4. Calnan, Alan. A Revisionist History of Tort Law. – Durham, N.C.: Carolina Academic Press. – 2003. – С. 147-152.
5. Howard Abadinsky. Law and Justice: An Introduction to the American Legal System, 6 edition. – Publisher: Prentice Hall. – 2007. – 480 p. – С. 298-313.
6. James V. Calvi American Law and Legal Systems (7th Edition). – 2011. – С. 53-58.
7. Loiacono, Kristin. A Good Fight in the House Over Medical Malpractice 'Reform'. Trial 11. – 2003. – С. 122-128.
8. Shapo, Marshall S. Principles of Tort Law. 2d ed. – St. Paul, Minn.: West. – С. 101-110.
9. Гражданское уложение Германии Buergerliches Gesetzbuch Deutschlands mit Einfuehrungsgesetz: Вводный закон к Гражд. Уложению/Пер. с нем. 2-е изд. – ВОЛТЕРС КЛУБЕР: 2006. – С. 816.
10. Цивільний кодекс України, № 435-IV від 16.01.2003. Голос України від 12.03.2003 - № 45.
11. http://www.napoleon-series.org/research/government/c_code.html

Плахіна І.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент
кафедри суспільних наук Ізмаїльського
державного гуманітарного університету*

СПАДКОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ЇХ УЧАСНИКИ

Як і будь-які правовідносини, спадкові правовідносини виникають між певними суб'єктами, спрямовані на певні об'єкти і мають певний зміст.

Спадкове правонаступництво відкривається після смерті особи – спадкодавця, і встановлюється на користь осіб, яких називають спадкоємцями. Підставою виникнення, зміни та припинення спадкових правовідносин є особливі юридичні факти, тобто такі обставини, з якими законодавець пов'язує, зміну чи припинення спадкових правовідносин. Незважаючи на те, що в ст.1217 Цивільного кодексу України (далі - ЦК) законодавець визначає, що спадкування здійснюється за заповітом або за законом, визначальною обставиною для нього є смерть спадкодавця, яка й обумовлює можливість спадкування за заповітом або за законом.

Смерть спадкодавця є підставою для виникнення певних прав та обов'язків не лише для спадкоємця, а й для інших осіб, які так чи інакше причетні до спадкування: виконавців заповіту; відказоодержувачів; кредиторів і боржників спадкодавця; юридичних осіб, які створені за участю

спадкоємця; державних органів, які зобов'язані вжити заходів для охорони спадкового майна та управління ним. Як і спадкоємець, згадані вище особи можуть виступати суб'єктами спадкових правовідносин.

З правової точки зору є важливим суб'єктний склад спадкових правовідносин. Йдеться про те, що спадкодавець не є суб'єктом зазначених правовідносин, оскільки вони виникають після його смерті (або після оголошення його померлим) і він сам безпосередньо не бере в них участі. На цьому етапі деякі вчені (Антимонов Б.С., Граве К.А., Глусь Н.С) порушують питання про те, що характерною особливістю спадкових правовідносин є те, що з моменту відкриття спадщини і до моменту її прийняття спадщина є «лежачою», тобто, фактично нікому неналежною. З цього приводу роблять висновок про необхідність визначення зобов'язаного суб'єкта на кожному етапі спадкових правовідносин. Така теоретична модель спадкових правовідносин базується на двох етапах реалізації спадкоємцями їх прав: прийняти спадщину та брати участь в розподілі спадщини і отримати свідоцтво про право на спадщину. На думку Фурси С.Я. та Фурси Є.І., така непослідовність теорії у порівнянні із законодавством зумовлює намагання авторів у спадкових правовідносинах бачити лише перехід лежачої спадщини до спадкоємців, не звертаючи уваги на те, що в цьому випадку проходить процес зміни власника. На відміну від цієї концепції автори вважають, що зміна власника не завжди здійснюється з «розривом» прав власності на об'єкт цивільного права [1,100].

Об'єктом спадкових правовідносин на всіх етапах є спадщина (спадкова маса), під якою розуміють те, що після смерті спадкодавця переходить до його спадкоємців у порядку правонаступництва, тобто сукупність прав та обов'язків. Питання «лежачої спадщини» цікавило вчених ще за часів Римської імперії. Так, вчений Ієрінг схильний до того, щоб поняття суб'єкта переходить у поняття об'єкта, тобто спадкова маса водночас є об'єктом і суб'єктом [2,714].

Спадкодавцем є фізична особа, майно якої після смерті переходить у спадщину до інших осіб. При спадкуванні за законом не має значення дієздатність спадкодавця. Але при спадкуванні за заповітом це має істотне значення, оскільки ця дія є одностороннім правочином, що вчиняється особою, яка має бажання зробити розпорядження своїм майном на випадок смерті. Тому заповідач повинен бути дієздатним у повному обсязі. Спадкодавець за законом не є суб'єктом спадкового правовідношення, тому що на момент відкриття спадщини його не має в живих. У цьому полягає його відмінність від спадкодавця-завповідача [3,376].

Спадкоємець повинен бути здатним до спадкування, тому спадкоємцями можуть бути лише ті особи, що були живими на момент смерті спадкодавця, а також діти померлого спадкодавця, зачаті за його життя й народжені після його смерті. Залежно від критеріїв виділяють такі групи спадкоємців: за законом і за заповітом; основні спадкоємці та під призначені; гідні й негідні; обов'язкові [4,11].

Коло спадкоємців за заповітом визначає заповіт, коло спадкоємців за законом – закон. Право на спадкування виникає у день відкриття спадщини, яким є день смерті спадкодавця, тому звідси витікає, що лише спадкоємці є

суб'єктами спадкового правовідношення. Це коло значно ширше за коло спадкодавців. Успадковувати можуть як фізичні, так і юридичні особи, а також держава. Спадкоємцем може бути недієздатний громадянин, у цьому випадку прийняття спадщини відбувається за участю опікунів даної особи.

Закон, зокрема ст.1222 ЦК, також допускає, що до спадкування можуть бути закликані не тільки особи, які є живими на момент відкриття спадщини, але і такі, хто був зачатий за життя спадкодавця, але народився живим після відкриття спадщини, тобто вже після смерті спадкодавця. Слід підкреслити певну невідповідальність цієї норми загальноновизнаному принципу про те, що здатність мати цивільні права та обов'язки (цивільна правоздатність) виникає з моменту народження (ч.1 ст.25 ЦК). Крім того, слід зауважити, що дана норма не пов'язує виникнення спадкової правоздатності у дитини спадкодавця з моментом її зачаття, оскільки в разі народження дитини мертвою частка, яка належала б їй, перейде не до її власних спадкоємців, а до спадкоємців її померлого батька (матері) [5,969].

Зокрема, законом охороняються інтереси зачатої, але ще не народженої дитини (абз.2ч.2 ст.25 ЦК). Але це не означає, що ненароджена дитина визнається суб'єктом права, тому що її інтереси будуть враховуватися лише за умови, якщо вона народиться живою.

Для набуття статусу спадкоємця недостатньо самого факту наявності заповіту на користь певної особи чи зарахування її до спадкоємців певної черги. Від цих осіб вимагається ще добропорядна поведінка. Ст.1224 ЦК передбачає перелік обставин, за наявності яких право на спадкування у певних осіб не виникає, вони називаються «негідними» спадкоємцями. До них віднесені особи, які умисно позбавили життя спадкодавця чи будь-кого з можливих спадкоємців або вчинили такий замах, але спадкодавець, знаючи про це, все ж призначив їх своїми спадкоємцями за заповітом.

Також не можуть бути спадкоємцями за законом: батьки після дитини, щодо якої вони позбавлені батьківських прав і не були поновлені у цих правах на момент відкриття спадщини; батьки (усиновлювачі) та повнолітні діти (усиновлені), інші особи, які ухилялися від виконання обов'язків щодо утримання спадкодавця, якщо ці обставини встановлені в судовому порядку, але це не позбавляє їх спадкування за заповітом.

Передбачені правила щодо усунення за певних умов осіб від спадкування поширюються на всіх спадкоємців, у тому числі й на тих, хто має право на обов'язкову частку в спадщині, а також на відказоодержувачів, на користь яких зроблено заповідальний відказ. «Негідні» спадкоємці усуваються від спадкування в судовому порядку.

Отже, учасниками спадкових правовідносин є спадкодавець і спадкоємець. Але не всі учасники є суб'єктами спадкування. Так спадкодавця не всі вчені вважають суб'єктом спадкування, оскільки він сам не приймає участі у спадкових правовідносинах. Так само існують казуси щодо суб'єктів серед спадкоємців. Зокрема, до спадкування можуть бути закликані не тільки особи, які є живими на момент відкриття спадщини, але і такі, хто був зачатий за життя спадкодавця, але народився живим після відкриття спадщини, тобто вже після смерті спадкодавця. Але це не означає, що народжена дитина

визнається суб'єктом права, тому що її інтереси будуть враховуватися лише за умови, якщо вона народиться живою.

Використані джерела:

1.Фурса С.Я., Фурса Є.І. Спадкове право. Теорія та практика; Навч.посвбник.-К: Атіка,2002.

2.Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн.. / Д.В.Боброва, О.В.Дзера, А.С.Довгерт та ін..-К:Юрінком Інтер,2000

3.Цивільне право України:Підручник:У 2-х т.Т.1 /Борисова В.І.,Баранова Л.М.,Жилінкова І.В. та ін..-К.2004

4.Заїка Ю.О.Спадкове право України:Навч.посіб._К.:Істина,2006.-216 с.

5.Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України; У 2т./ За відповід.ред.О.В.Дзера,Н.С.Кузнецової,В.В.Луця.-К.2005.

Стрелец К.И.,

*преподаватель кафедры правоведения
Измайльского института водного транспорта*

УКРАИНА – WTO (ВСЕМИРНАЯ ТОРГОВАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ): ПОЛОЖИТЕЛЬНЫЕ СТОРОНЫ ЧЛЕНСТВА

Всемирная торговая организация на сегодня объединяет 159 стран мира, на которые приходится более 95 % мировой торговли. Это страны, которые в своей совокупности производят более 4/5 мирового валового продукта. Поэтому эта организация фактически является почти что глобальной.

На сегодняшний день, членство во Всемирной торговой организации (WTO) стало практически обязательным условием для любой страны, которая стремится интегрироваться в мировое хозяйство. Именно поэтому Украина в мае 2008 г. стала членом WTO. Соглашение между Украиной и WTO четко определило основные «правила игры», на которые согласилась наша страна ради интеграции в мировое экономическое пространство. Вступление нашей страны в WTO предоставляет ей целый ряд существенных позитивных моментов:

Во-первых, с вступлением в WTO, Украина принимает участие в выработке международных правил торговой политики.

Во-вторых, прием Украины во Всемирную торговую организацию – это своего рода сертификат соответствия национального регулятивного режима